

הלכות מורא שכינה

א

בחדר ששם מוטל חולה, אל יעשה צרכיו מול מראשותיו של החולה, ויתכן דגם אסור בתשמיש המטה בחדר זה אפילו כשמאפיל בטליתו משום מורא שכינה.

ב

לא יקל אדם ראשו כנגד מראשותיו של החולה ויראה עצמו שהוא עומד לפני ה', וכן לא יעמוד מולו בלי כיסוי ראש.

ג

ומן הדין שהחולה לא ישכב בגילוי ראש ולא ידבר דברים בטלים אלא יעסוק בתורה ותפלה, שהרי שכינה עמו.

(א) אל יעשה צרכיו וכו'. עי' שבת יב ע"ב, שאני חולה דשכינה עמו וכו' ומה"ט הנכנס לבקר את החולה לא ישב על גבי המטה ולא על גבי כסא אלא מתעטף ויושב לפניו מפני ששכינה למעלה מראשותיו של אדם, וא"כ יש בזה דין מורא מקדש שהוא גם כן משום שכינה, ואסור לו לעשות צרכיו בחדר מול מראשותיו דלא גרע מצד מערב דלמדנו דאסור, ועוד דלא גרע מס"ת על מטתו דאסור לשמש מטתו, ונראה דגם בעונתה אסור.

(ב) לא יקל ראשו וכו'. הוא לשון הר"מ בהלכות בית הבחירה בדיני מורא מקדש ולפי הנ"ל שייכי גם להכא. ומ"ש לא יעמוד בגילוי ראש דהרי מבואר בתוס' יומא כ"ז דגנאי הוא לעמוד בלא מצנפת בעזרה דה"ה הכא.

(ג) לא ישכב בגילוי ראש וכו'. והוא בק"ו מאנשים שמסביבו דכתבנו דאסורים בגילוי ראש משום מורא שכינה וק"ו החולה עצמו. והנה גבי חולה נאמר בגמ' לא ישב על גבי מטה וכו' אלא מתעטף וישב על גבי קרקע, וכתב בהעמק שאלה שם שאילתא צג פר' אחרי דאין זה טעם למה יושב על גבי קרקע מפני שכינה חדא שהרי השכינה למעלה מעשרה כדאיתא בסוכה ה' ותו דבביהכנ"ס ששכינתא שריא בגויה או בשעה שיושבים ועוסקים בתורה דשכינה שרויה ביניהם כדתנן במס' אבות פ"ג אטו אסור לישוב ע"ג ספסל יעו"ש. והנה כדאי להעיר אם דומה הא דאמרינן גבי עוסק בתורה דשכינה עמו להא דאמרינן גבי משפט וחולה דשכינה עמו, דלכאורה צ"ע אם באמת שכינה עמהם כשעוסקים בתורה למה לא בעינן עטיפה כשעוסקים בתורה כמו הדיינין דיושבים בעטיפה, ומבואר בשבת ברש"י שם משום מורא שכינה וכן הכא לימא הכי ולא מצינו בשום מקום דיצטרכו

כו